



# Miljøkonsekvensrapport for Tobjergevej 21

**Bruno Pedersen**

Tobjergevej 21  
6830 Nr. Nebel

Udarbejdet maj 2019  
Af miljørådgiver Lisbeth Tønning

## Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Ikke teknisk resumé.....	3
Basisoplysninger .....	3
Oplysninger om samdrift med andre ejendomme .....	3
Biaktiviteter .....	3
IE-brug .....	3
Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte.....	4
Indretning og drift .....	4
Afløbsforhold .....	8
Lys .....	9
Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse .....	10
Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	11
Beliggenhed .....	11
Planforhold .....	11
Landskab.....	11
Afstandskrav .....	13
Naturområder.....	13
Ammoniakemission .....	13
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000).....	14
Kategori 1-natur .....	14
Kategori 2-natur .....	14
§ 3 områder .....	14
Kategori 3-natur .....	16
Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter .....	16
National beskyttelse af arter af planter og dyr .....	17
Biodiversitet – Den danske Rødliste .....	17
Lugt .....	17
Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.....	18
Støv .....	18
Fluer og skadedyr .....	18
Til- og frakørsels forhold.....	19

Rystelser .....	20
Støj.....	20
Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger.....	21
Egenkontrol .....	22
Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.....	22
Grundvand .....	22
Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.).....	22
Affald .....	23
Døde dyr .....	24
Vand.....	24
Energ.....	24
Klima .....	24
BAT (ammoniak) .....	24
Alternative løsninger .....	25
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten .....	25

## Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver en planlagt udvidelse af Tobjergevej 21, 6830 Nr. Nebel, beliggende i Varde Kommune.

Rapporten beskriver de faktiske forhold i dag samt udvidelsens karakteristika, herunder den forventede drift efter ibrugtagning. Hertil vurderes konsekvenser forbundet med udvidelsen.

Rapporten er opbygget jf. Bilag 1 i Bek. nr. 1467 af 06/12/2018 (Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen), med enkelte ændringer:

- Rapporten indledes med et ikke-teknisk resumé, fremfor at slutte med det, da det vurderes, at det er en mere naturlig opbygning.
- Punkterne D 1 a og b behandles under et, så de forskellige faktorer beskrives og vurderes i samme afsnit, da dette vurderes mere hensigtsmæssigt.

God læselyst.

## Ikke teknisk resumé

I nærværende ansøgning ansøges der om at bygge en ny stald, udvide dybstrøelsesarealet i eksisterende stald og ændre tidligere møddingshus til stald. Derudover ansøges der om etablering af et nyt plansilohus, der etableres i forlængelse af eksisterende foderhus mod nord. Byggeriet bygges i tilknytning til eksisterende byggeri, og vil derfor ikke påvirke den landskabelige oplevelse.

I ansøgningsmaterialet er der lavet en lugtgeneberegning til nærmeste naboer uden landbrugspligt og til byerne Lydum og Lunde, og beregningerne viser, at genekriterier er overholdt. Derudover er der også beregnet ammoniakemission til nærmeste kategori 1, 2 og 3 natur, og beregningerne viser at alle ammoniakemissionskrav er overholdt. Endvidere er husdyrbrugets samlede Bedste tilgængelige teknik (BAT) ammoniakemissionskrav også overholdt.

På husdyrbruget er der foretaget en række foranstaltninger for at sikre mindst mulige gene af støv, støj, fluer, lugt mm for omkringboende, som er beskrevet i nærværende miljøkonsekvensrapport.

## Basisoplysninger

### Oplysninger om samdrift med andre ejendomme

Husdyrbruget er ikke teknisk, forurenings- og driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

### Biaktiviteter

Ingen

### IE-brug

Husdyrbruget er ikke et IE-brug.

## Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

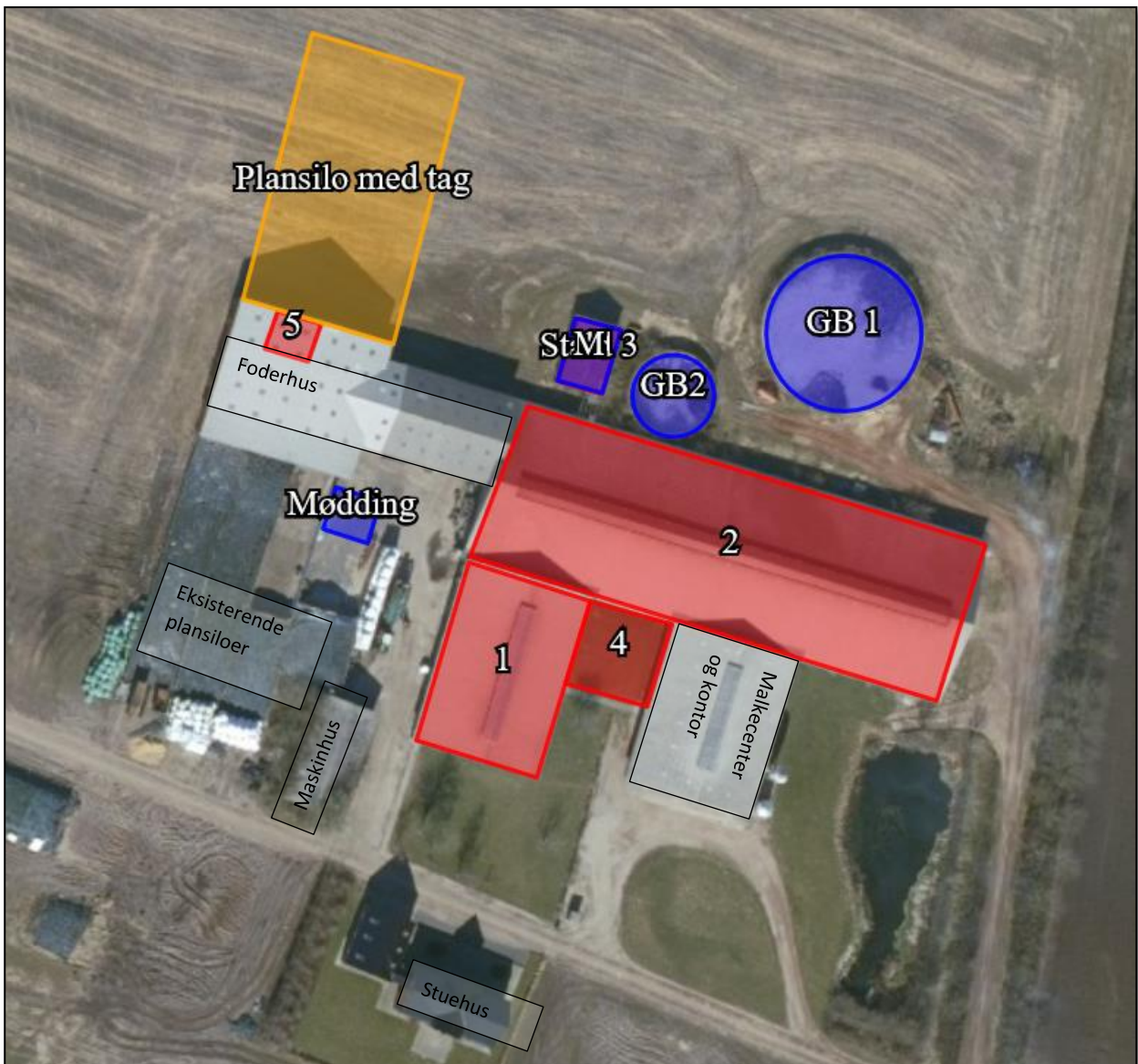
### Indretning og drift

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m <sup>2</sup> )	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m <sup>2</sup> )
<b>Ansøgt drift</b>						
1	786	Naturlig ventilation	6 m	(#168749) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	700
2	2593	Naturlig ventilation	6 m	(#172463) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#168788) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0 0	76 2094
Stald 3	99	Naturlig ventilation	6 m	(#168791) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	98
4	253	Naturlig ventilation	6 m	(#168792) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	199
5	60	Naturlig ventilation	6 m	(#168793) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	60
<b>Sum</b>						<b>3227</b>

**Tabel 1. Husdyrbrugets produktionsarealer i ansøgt drift**

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m <sup>2</sup> )
<b>Ansøgt drift</b>					
GB 1	Flydende				625
GB2	Flydende				174
Mødding	Fast				68

**Tabel 2. Husdyrbruget gødningslagre i ansøgt drift**



Figur 1. Situationsplan



**Figur 2. Produktionsareal**

Beskrivelse af husdyrbrugets anlæg:

Produktionsarealet er fremkommet primært fra byggetegninger og ved opmålinger foretaget af ansøger og miljørådgiver. Foderborde, gangarealer og malkecenter er ikke en del af produktionsarealet.

8 års drift, nudrift og ansøgt drift er indtastet i *husdyrgodkendelse.dk* med udgangspunkt i miljøgodkendelse fra 7. september 2010.

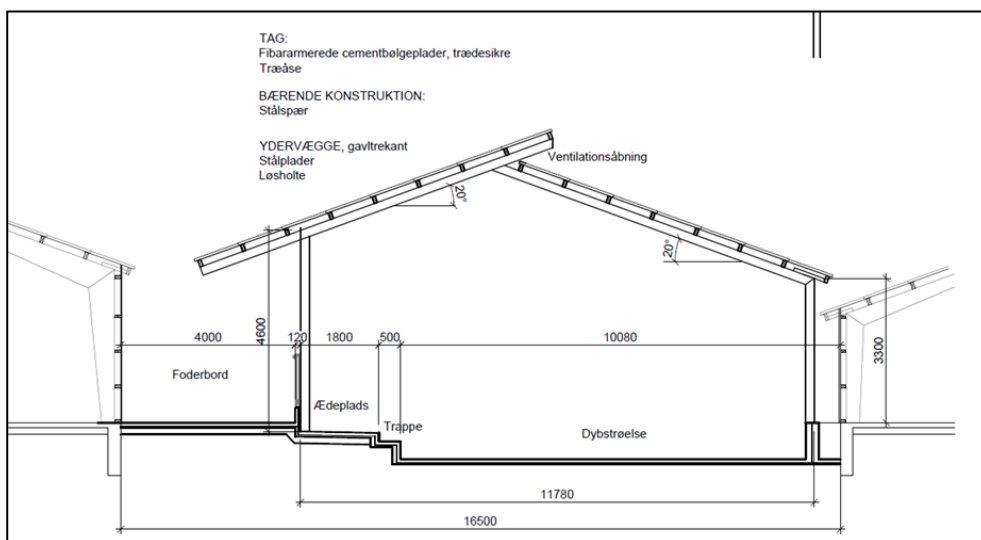
Bygning 1: Eksisterende stald. I 8 års og nudrift er produktionsarealet fremkommet med udgangspunkt i byggetegninger fra godkendelsen fra 2010. I ansøgt drift ønskes mulighed for at en stor del af bygningen kan bruges som produktionsareal. 64 m<sup>2</sup> af bygningen er fortsat kontor, teknikrum m.m. Jf. figur 1 og 2, samt tabel 1.

**Bygning 2:** Eksisterende stald med staldsystemerne sengebåse med spalter (bagskyl/ringkanal) og syge-/kælving dybstrøelsesboks. Jf. figur 1 og 2, samt tabel 1. Nakkebomsarealet er fratrukket nudrift og 8 årsdrift, men ikke i ansøgt drift. Hvorved der fremadrettet er mulighed for at justere nakkebommen.

I godkendelsen fra 2010 fremgår det af vilkår 4g og 4h, at kvier fra staldsystemet sengebåse med spalter skal afgræsse 2 måneder om året. I staldsystemet hvor kvierne har gået, har ikke været tømt og rengjort i sommerhalvåret, og på den baggrund er der hverken i nudrift eller 8 års drift angivet græssende dyr, jf. Helpdesk svar fra Miljøstyrelsen den 23-11-2017.

**Bygning 3/M:** Før 2010 var bygningen et kalvehus. I godkendelsen fra 2010 blev bygningen godkendt som et møddingshus, og bygningen er derfor skrevet som mødding i nudrift og 8 års drift i *husdyrgodkendelse.dk*. I ansøgt drift ønskes bygningen taget i brug igen som staldbygning. Jf. figur 1 og 2, samt tabel 1 og tabel 2.

**Bygning 4:** Ny stald med dybstrøelse og lang ædeplads, jf. figur 3. Der bliver kun en synlig side i stalden, og det bliver gavlsiden mod syd, der kommer til at bestå af gardin, for at få luft ind i stalden, jf. figur 6.



**Figur 3. Snittegning for ny stald, bygning 4.**

**Bygning 5:** Kalvehytter på et mindre område i foderladen.

- Ny plansilo med tagoverdækning og gavl mod nord, der sambygges med eksisterende foderlade. Længden bliver 50 m og bredden bliver 29 m, og dermed samme bredde som gavlen på eksisterende foderlade (29 m), jf. figur 1. Benhøjden bliver 5 m.
- Møddingsplads i ansøgt drift på eksisterende plansiloanlæg, jf. figur 1.
- Gyllebeholder (GB1) på 3.000 m<sup>3</sup>, jf. figur 1.
- Gyllebeholder (GB2) på 800 m<sup>3</sup>, jf. figur 1.



## Afløbsforhold

Afløbsforhold ses på nedenstående figur 4.

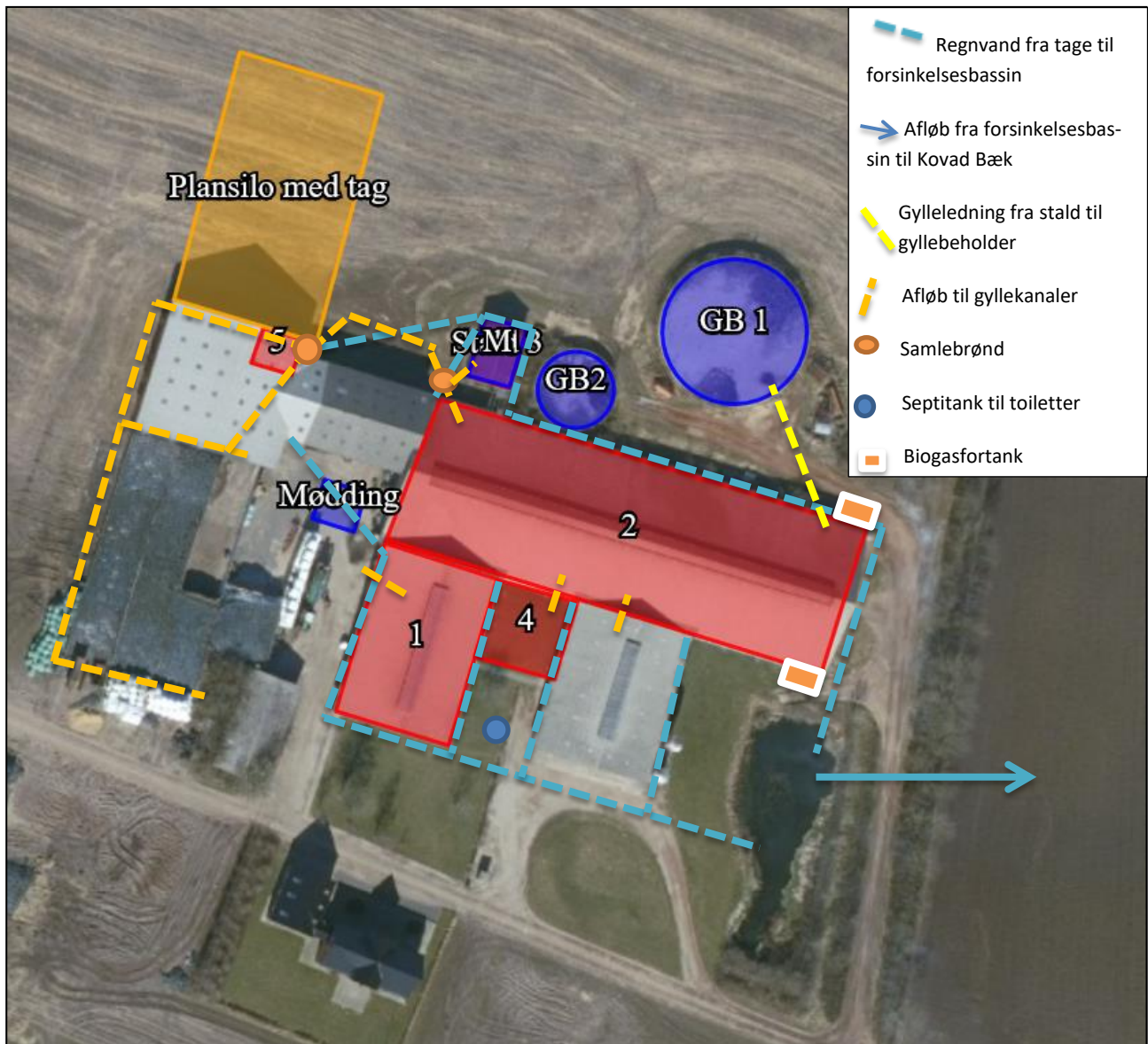
Sanitært spildevand fra stuehus og toilet i bygning med malkecenter løber i septitank, jf. placering på figur 4.

Der er tagrender på alle bygninger, og tagvand fra bygninger løber i eksisterende forsinkelsesbassin øst for staldanlægget. Fra forsinkelsesbassin er der afløb til dræn/regnvandsledning med afløb til Kovad Bæk.

Vand fra plansiloer, befæstede arealer og afløb fra dybstrøelsesområder løber i staldenes gyllekanaler.

Fra stald 2 til den store gyllebeholder (GB1) er der en gylleledning, som bruges sjældent, da biogasfirmaet henter gyllen fra biogasfortanke på stald 2's nordøstlige og sydøstlige side, og placeringen fremgår også af figur 4. Fra malkecenter og stald 4 er der afløb til gyllekanaler i stald 2, jf. figur 4. Fra stald 1 er der et afløb ud i ajlebeholder på 20 m<sup>3</sup>, som ligger vest for stald 1 før plansiloerne.

Det vurderes hermed, at husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens generelle krav til håndtering af spildevand, restvand og ensilagesaft er tilstrækkelig til beskyttelse af omgivelserne.

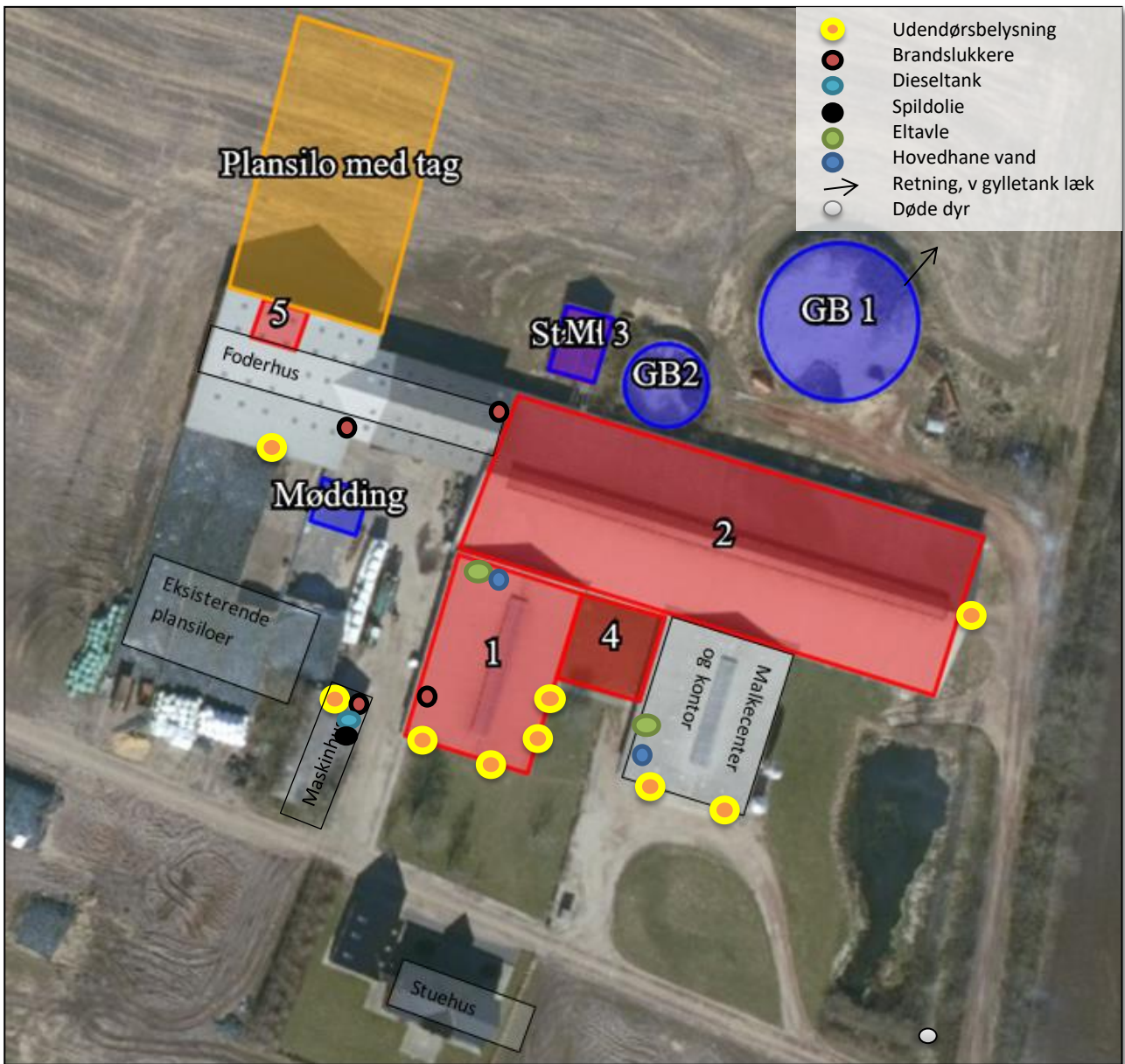


Figur 4. Afløbsplan

## Lys

Der er lys i staldene indenfor normal arbejdstid. I staldene er der natsænkning af lysstyrken, således at der alene er orienteringslys om natten. Lyset i stalden kan ses fra ventilationsåbninger i siden af staldbygninger. Produktionsanlægget er delvis omgivet af træer og i god afstand til naboer. Placeringen af udendørs belysning fremgår af figur 5.

Der sker ikke ændringer af udendørsbelysningen som følge af udvidelsen. Ejendommen er delvis afskærmet af læhegn. Eksisterende udendørs belysning vurderes ikke at være generende for omgivelserne og trafikken.

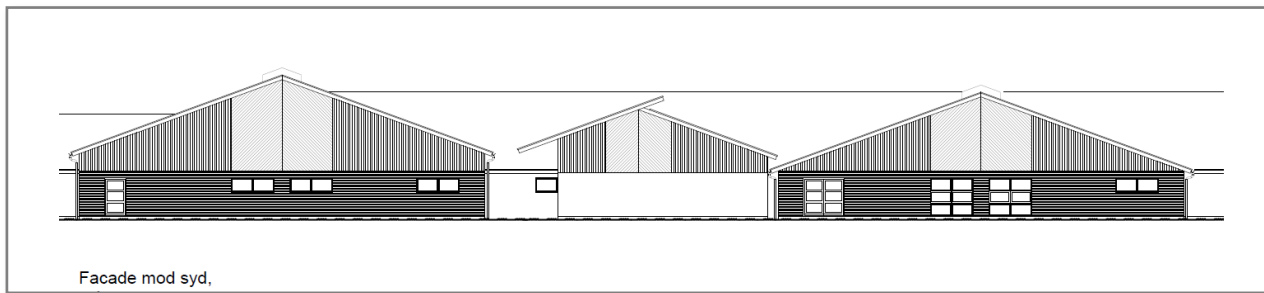


Figur 5. Oversigtskort

### Anlægsarbejder, bygningsmæssige ændringer eller ny bebyggelse

Der anlægges ikke nye indkørsler, veje m.m. Der opføres en ny staldbygning (jf. bygning 4 på figur 1), der bliver bygget imellem to eksisterende bygninger, jf. figur 6. Ny plansilohus etableres i forlængelse af eksisterende foderhus mod nord, jf. figur 1.

Bygningsbeskrivelsen fremgår af afsnittet: Indretning og drift i nærværende miljøkonsekvensrapport.



Figur 6. Facadevisualisering mod syd af ny stal, der ligger mellem to eksisterende bygninger.

## Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Opbevaringsanlæg	Opførsels år	Kapacitet (m <sup>3</sup> )	Overfladeareal (m <sup>2</sup> )	Teknologi
Gylletank (GB1)	2005	3000	625	Gyllealarm installeret
Gylletank (GB2)	1994	800	174	Gyllealarm installeret
<b>I alt</b>				

Tabel 1. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Biogas henter gylle fra ejendommens to biogasfortanke, placering kan ses på figur 4., og returnerer gyllen i gyllebeholderne. Gyllebeholderne tømmes vha. sugekran på gyllevogn.

Dybstrøelse fra husdyrholdet opbevares på plads ved eksisterende plansiloer (jf. figur 1), eller som kompost i markstak.

Det vurderes, at husdyrgødning opbevares miljømæssigt forsvarligt og efter gældende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

## Beliggenhed

### Planforhold

Ejendommen er beliggende i det åbne land. Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Tobjergevej 31, som ligger 289 m vest for anlægget. Den nærmeste samlede bebyggelse er Lydum beliggende 2,4 km fra anlægget. Nærmeste byzone er Lunde, som ligger 2,5 km fra anlægget.

### Landskab

Husdyrbrugets beliggenhed i forhold til udpegningerne og fredninger blevet gennemgået.

Zonestatus: Husdyrbruget er placeret i landzone.

Lokalplan: Der er ikke udarbejdet lokalplan for landzoneområdet

Husdyrbruget ligger:

	Indenfor	Udenfor
Særlig værdifuldt landbrugsområde	X	
Skovrejsningsområde	X	
Lavbundsområde		X
Naturbeskyttelsesområde		X
Økologiske forbindelser / spredningskorridorer		X
Kulturhistoriske bevaringsværdier / kulturmiljø		X
Bevaringsværdigt landskab	X	
Større sammenhængende landskab		X
Område for store husdyrbrug		X
Specifikke geologiske bevaringsværdier		X
Kystnærhedszone		X
Strandbeskyttelseslinje		X
Kirkebyggelinje		X
Skovbyggelinje		X
Å beskyttelseslinje		X
Sø beskyttelseslinje		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Fredede områder		X
Fortidsminde beskyttelseszone		X
Habitatområde		X
Råstofområder		X
Boringsnære beskyttelsesområder		X
Område med særlig drikkevandsinteresse		X
Nitratfølsomt indvindingsområde		X
Sprøjttemiddelfølsomme indvindingsområde		X
Jordforurening V1		X
Jordforurening V2		X

**Tabel 4. Landskabelige udpegninger**

Ejendommen ligger indenfor særlig værdifuldt landbrugsområde. Indenfor disse områder forudses der ikke væsentlige konflikter mellem landbrugsdriften og de omgivende arealanvendelser, og områderne skal i særlig grad anvendes til jordbrugsdrift.

Skovrejsningsområder er de områder, hvor rejsning af ny skov særligt fremmes. Tilplantningen er frivillig og går ikke forud for landbrugsdrift. Det betyder at der kan opføres byggeri der er nødvendig for en fortsat landbrugsdrift.

Ejendommen ligger indenfor bevaringsværdigt landskab. I et bevaringsværdigt landskab skal landskabets karakter beskyttes og bevares, og nybyggeri må ikke forringe de landskabelige karaktertræk.

De bygningsmæssige ændringer er erhvervmæssigt nødvendigt og sker i direkte tilknytning til eksisterende byggeri, og der vil ikke en væsentlig påvirkning af landskabet som følge af projektet.

## Afstandskrav

Afstandskravene i henhold til § 6-8 i Lbk. nr. 256 af 21. marts 2017 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (Husdyrbrugloven) er følgende:

§ 6:

- indenfor et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- i en afstand mindre end 50 m fra ovennævnte områder eller
- i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

§ 7:

- helt eller delvist indenfor eller i en afstand mindre end 10 m fra kategori 1 og kategori 2 naturtyper (jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2 stk. 1 og 2).

§ 8:

- ikke almene vandforsyningsanlæg (25 m)
- almene vandforsyningsanlæg (50 m)
- vandløb, dræn og søer (15 m)
- offentlig vej og privat fællesvej (15 m)
- levnedsmiddelvirksomhed (25 m)
- beboelse på samme ejendom (15 m)
- naboskel (30 m)

Afstandskravene er overholdt, da anlæggets afstand til områderne er større eller lig med ovenstående krav.

Afstandene er afsat som punkter i *Husdyrgodkendelse.dk*.

Idet ejendommen ligger i stor afstand til byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt, vurderes de driftsmæssige ændringer ikke at ville medføre væsentlige gener fra ejendommen. Det vurderes heller ikke at ændringerne vil medføre væsentlige forringelser af Danmarks kulturarv eller de landskabelige forhold.

## Naturområder

### Ammoniakemission

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger der er foretaget i *Husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen i ansøgt drift er 3.710,2 kg NH<sub>3</sub>-N/år. Kildehøjde kan i beregningerne sættes til 3 eller 6 meter. Der er valgt 6 m. Ruheder er valgt som Landbrug i oplandet og som Blandet natur med lav bevoksning i naturpunkt og Blandet natur med middel bevoksning i naturpunkt. Der er kumulation i nogle af punkter, men det er ikke interessant, da totalbelastningen i kategori 1 natur er på 0.

For at kunne vurdere merdepositionen til kategori 3 natur, er produktionsarealets størrelse for 8 år siden og nudriften fastsat til produktionsarealet, som er godkendt den 7. september 2010.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er beskrevet under Indretning og drift.

### **Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)**

Der er ca. 8,5 km fra husdyrbrugets bygninger til nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 196 Lønborg hede.

**Kategori 1-natur** (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 8,5 km nordøst for det nærmeste kategori 1 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

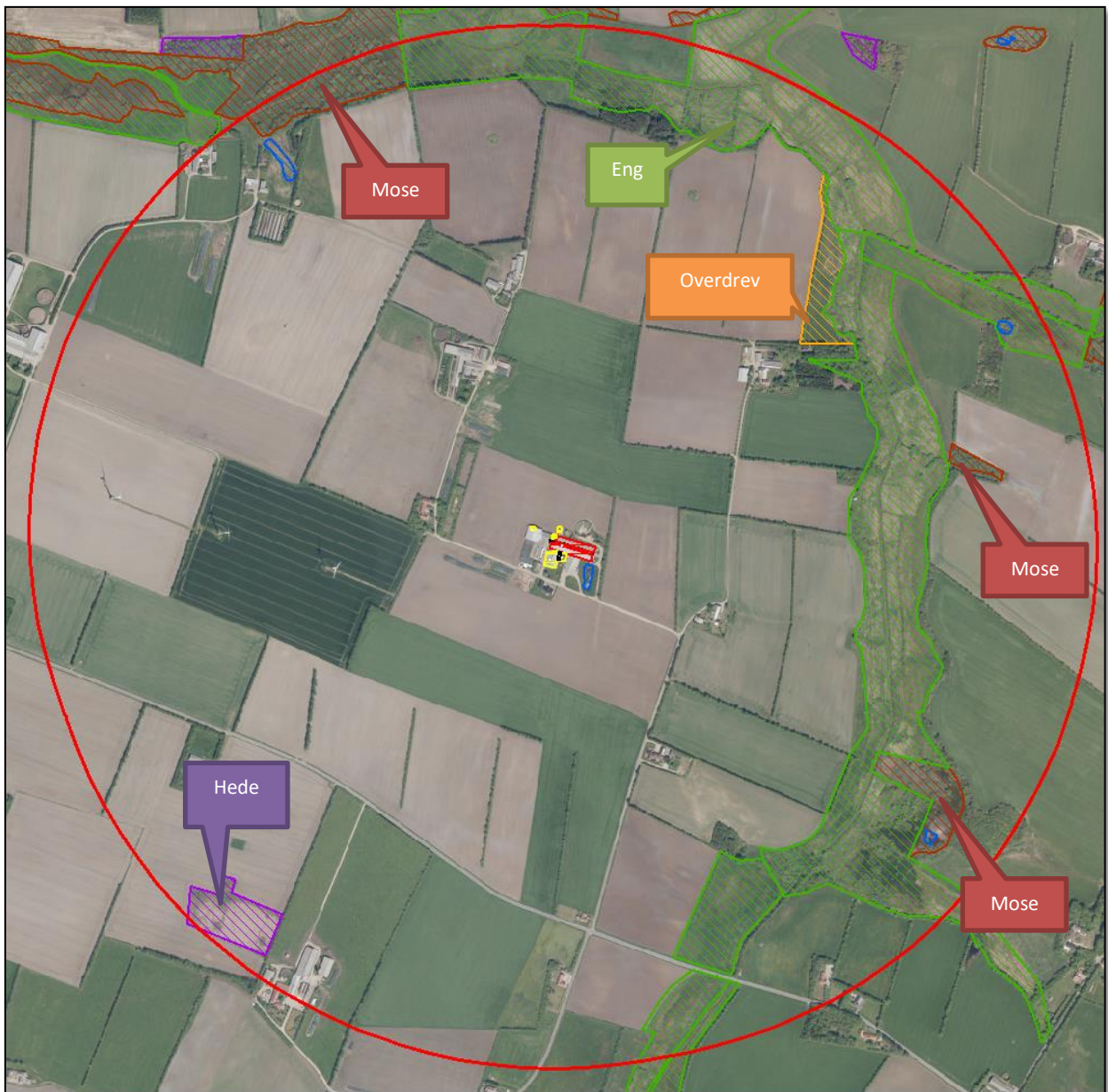
**Kategori 2-natur** (*nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder*).

Anlægget er beliggende ca. 4,4 km fra det nærmeste kategori 2 naturområde.

Der er foretaget beregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,0 kg N. Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

### **§ 3 områder**

Af figur 7 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.



Figur 7. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.



Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Kat 3 Mosen	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,1	0,1	0,5
Kat. 2. Vejrupshø Hede	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0
Kat 1 hede	Kategori 1	Ansøger	1	Bn	0,0	0,0	0,0
kat. 3 hede	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1
Kat. 3 Overdrev	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,5
Kat. 3 mose	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	0,2

**Tabel 5. Naturberegninger**

**Kategori 3-natur** (ammoniakfølsomme naturtyper, herunder moser, heder og overdrev, som ikke er omfattet af ovenstående kategori 1 og 2)

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der tre moser og et overdrev, se figur 7.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der ikke ammoniakfølsomme skove.

Der er foretaget beregninger i *Husdyrgodkendelse.dk*, der viser, at merdepositionen på de nærmest liggende naturområder ikke overstiger 1 kg N/ha/år.

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

### Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IVarter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. Følgende bilag IV-arter er ifølge Varde kommune ved miljøgodkendelse i 2010 vurderet at de kunne tænkes at forekomme: småflagermus, markfirben og løgfrø.

Kommunen vurderede på det tidspunkt, at husdyrproduktionen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Søgning på <http://naturdata.miljoportal.dk/speciesSearch> viser, at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

## National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er flere andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen<sup>7</sup>.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

## Biodiversitet – Den danske Rødliste

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Søgning på <http://naturdata.miljoeportal.dk/speciesSearch> viser at der ikke er registreret truede arter på den danske rødliste i nærheden af ejendommens anlæg.





Godkendelsen vil ikke medføre at der ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger, eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter. Derfor vurderes det at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder. Det vurderes at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til internationalt og nationalt beskyttede arter af planter og dyr, og uden at påvirke den biologiske mangfoldighed negativt.

## Lugt

Der udledes lugt fra stalde, husdyrgødningslagre m.m. De primære kilder til lugt fra dyrehold er staldventilationsluft samt håndtering og opbevaring af husdyrgødning. Mange forhold kan influere på lugtemissionen fra stalde. Udover dyretypen og størrelsen af produktionsarealet er det f.eks. staldindretning, geografisk placering, strøelse, gødningshåndtering, fodring samt hygiejne i stalden.

I husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes ved vurdering af om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug.

Lugtemissionen er beregnet i *Husdyrgodkendelse.dk* ud fra oplysningerne om det ansøgte produktionsareal. Geneafstanden er overholdt i forhold til nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone. Beregninger fremgår af nedenstående tabel.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Tobjergevej 10	0	FMK	100	100	430,6	Ja
 Tobjergevej 31	0	FMK	100	100	289,3	Ja
 Lydum	0	NY	244,1	244,1	2430,3	Ja
 Lunde	0	NY	369	350,6	2510,4	Ja

**Tabel 6. Lugtgeneberegning.**

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omkringboende naboer.

### Øvrige emissioner og genepåvirkninger fra husdyrbruget og det ansøgte.

De væsentligste miljøforhold for husdyrbrug er støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik og udvaskning af kvælstof til vandmiljøet. Nærmeste nabo er beliggende indenfor 300 m, der er derfor foretaget en grundig vurdering af forhold angående støj, lugt, fluer, ammoniakfordampning, godstrafik som kan påvirke de nærliggende beboelser.

I det nedenstående er enkelte forhold uddybet.

#### Støv

I forbindelse med håndtering af foder, levering af foder m.m., kan der opstå støvgener. Alt foder opbevares i udendørs eller indendørs i lukkede siloer. Transport af foder mellem fodersiloerne og stalden foregår i et lukket system, derved er støvgener fra håndtering af foder meget begrænset.

Generelt vurderes at støvgener fra ejendommen vil være relative få og kortvarige og derfor ikke vil være til væsentlig gene for omkringboende naboer.

#### Fluer og skadedyr

For at bekæmpe skadedyr som kan være til gene for selve ejendommen foretages regelmæssig bekæmpelse af fluer, rotter og mus. Alle udendørs arealer samt områder omkring foderopbevaring holdes ryddeligt og rent.

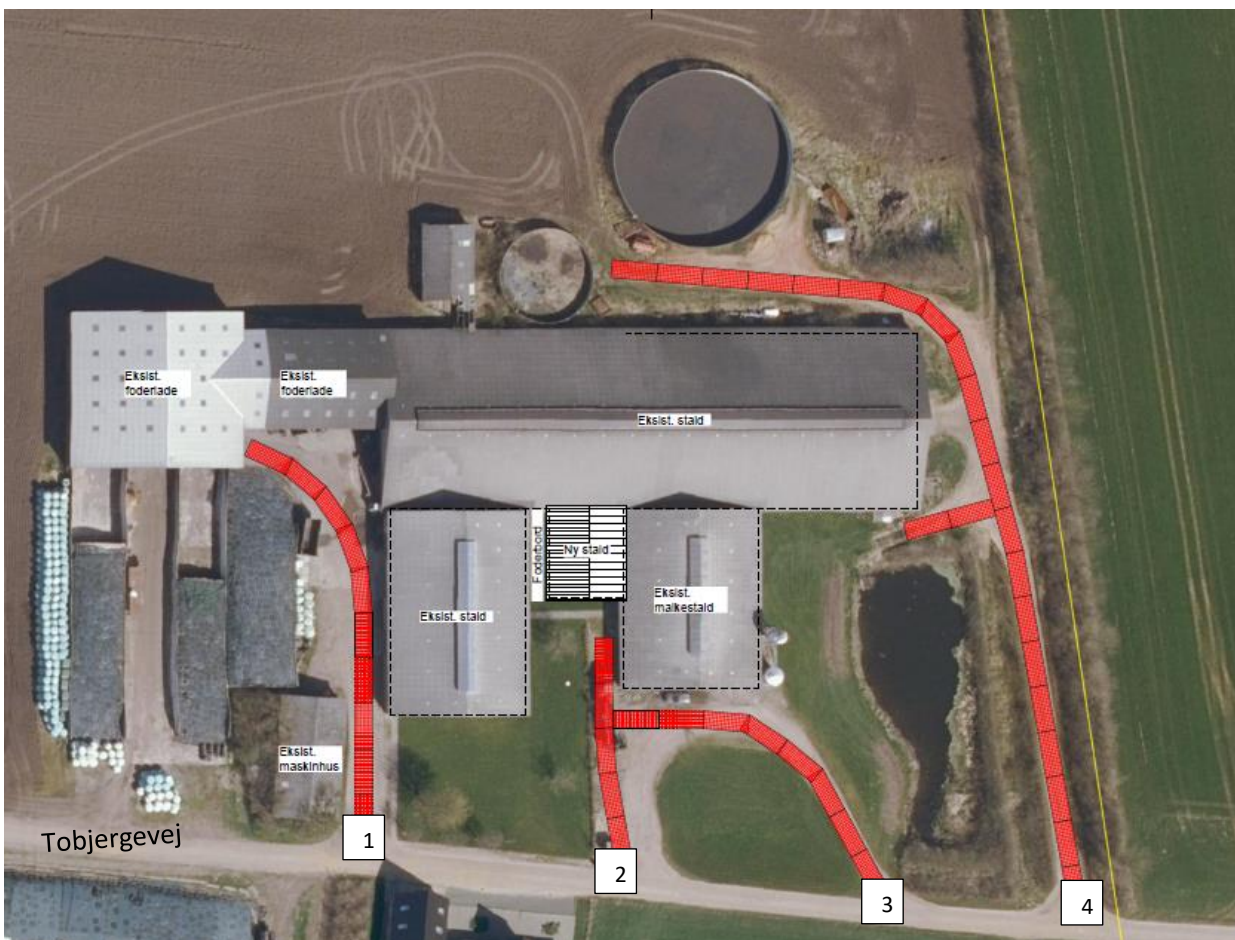
Fluer bekæmpes med godkendte fluebekæmpelsesmidler i et begrænset, nødvendigt omfang og de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi følges. I fluesæsonen bruges der neporex i dybstrølsesboksene.

Rottebekæmpelse sker via ordning med et privat firma.

Det vurderes, at med det ansøgte projekt og håndteringen af forekomst af fluer og skadedyr, ikke vil blive en gene for de omkringboende.

### Til- og frakørsels forhold

Transporter forekommer i forbindelse med levering af foder, gødning, brændstof og andre forbrugsstoffer. Der sker desuden transporter i forbindelse med afhentning af levende og døde dyr samt intern på bedriften. Endelig er der transporter i forbindelse med udbringning af husdyrgødning samt hjemtransport af afgrøder. På figur 8 ses de fire indkørsler til ejendommen. Indkørsel 1 og 3 bruges ved levering af foder. Indkørsel 2 bruges af mælk tankbilen og ved afhentning af slagte kreaturer. Indkørsel 4 bruges af biogas, når de afhenter og leverer gylle.



Figur 8. Til- og frakørselsforhold

Én transport svarer til både en kørsel til og fra ejendommen. Antal transporter i nudrift er med udgangspunkt i godkendelsen fra september 2010 for nærværende husdyrbrug.

Type	Antal/år, Nudrift	Antal/år, ansøgt drift	Kommentarer
Afhentning af levende dyr	10	20	
Afhentning af døde dyr	20	11	
Leverance af indkøbt foder	34	34	
Husdyrgødning som afhentes af biogasanlæg med lastbil	410	520	
Kørsel med gyllevogn	492	500	
Affald	36	26	
Andet (fragtbil o.l.)	20	20	
Mælkebil	180	180	Mejeri kan vælge at ændre det til daglig afhentning
<b>Transporter i alt</b>	<b>1.202</b>	<b>1.311</b>	

**Tabel 2. Antal transporter til og fra ejendommen.**

De fleste transporter er med husdyrgødning og afgrøder. Derfor er belastningen af antallet af transporter i en kort afgrænset periode i forbindelse med sæsonen for gyllekørsel og høst. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Mælketransporterne foregår hver anden dag. Andre transporter foregår normalt i dagtimerne og på hverdage. Afhentning af mælk/ levende dyr kan dog ske døgnet rundt i henhold til mejeriets/slagteriets køreplaner. I højsæsonen kan det være nødvendigt med transporter i weekenden og uden for normal arbejdstid.

Der er redegjort for til- og frakørselsforhold, samt at transporter så vidt muligt foregår i dagtimerne. Det vurderes på baggrund af ovenstående at transporter til og fra ejendommen ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af nærmiljøet.

## Rystelser

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

I forbindelse med transporter kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transporter i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne.

## Støj

De væsentligste støjklender på et kvægbrug er dyrene, foderleverancer, foderblandinger, støj fra transporter, malkeanlæg mm.

-Interne transporter foregår hovedsagligt indenfor normal arbejdstid.

-Støj fra malkeanlæggets vacumpumpe og kompressor kan give støj, og er derfor placeret indendørs, for at minimere støjgener.

-Fuldfodervogn til blanding af foder kan give støj. Blanding af foder sker i tidrummene kl 7- 9 og 15.30 - 16.30. Blanding af foder i fuldfodervognen sker i eksisterende foderlade, og derved mindskes støj.

Husdyrbruget ligger i et landbrugsområde. Ejendommens beliggenhed i relativ lang afstand fra naboer, betyder at støj i forbindelse med produktionen vil være meget begrænset.

Det vurderes, at husdyrbruget på Tobjergevej 21 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlægge, samt afstanden fra støjklender til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe støj, som kan medføre gener i omgivelserne.

### **Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger**

For at minimere risikoen for nedsivning af stoffer til grundvandet samt beskyttelse af det omgivende miljø, er der redegjort for procedure for håndtering af gylle, kemikalier og olie ved uheld på husdyrbruget.

#### Redegørelse for mulige uheld:

Umiddelbare risici for uheld i forbindelse med driften, der kan medføre en øget forurening, vil være: brand, uheld med eller ved gyllebeholderne, herunder f.eks. beskadigelse af gyllebeholderne ved strejfen eller påkørsel, eller på anden måde ved lækage eller overløb, der vil medføre udsivning af gylle. Eller spild af kemi eller olie.

#### Minimering af risiko for uheld

Hvis der sker spild af olie under påfyldning, som ikke umiddelbart kan fjernes ved afgravning eller ved brug af sugemateriale (savsmuld eller lign.), vil både Alarmcentral (tlf. 112) og Miljøvagt blive kontaktet. Hvis der er mistanke om, at olie eventuelt kan sive ud af tanken, vil tanken blive tømt for olie. Såfremt det drejer sig om en mængde, som ejer ikke selv har mulighed for at fjerne, vil enten brandvæsenet eller en slamsuger, der må tage imod olieaffald, blive kontaktet, så tanken kan blive tømt. Såfremt der er sket spild, der ikke kan fjernes, vil både Miljøvagten og Alarmcentralen (tlf. 112) blive kontaktet.

Gyllebeholderne er underlagt 5-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Gylletankene tømmes med selvlæssende gyllevogne påmonteret sugekran.

#### Minimering af gene og forurening ved uheld

Hvis gyllebeholderen skulle springe, vil alarmcentralen på tlf.: 112 blive kontaktet øjeblikkeligt. Ved driftsuheld, hvor der er sket, eller hvor der er fare for at ske en større forurening af omgivelserne, vil alarmcentralen straks blive kontaktet på tlf.: 112. I tilfælde af lækage på gyllebeholderen vil der ikke ske en hurtig afstrømning, da terrænet omkring ejendommen er forholdsvist fladt, jf. figur 5 for retning af gylleafstrømning ved lækage.

Det vurderes at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i tilfælde af et uheld, ved at der er en procedure for hvad der skal gøres i tilfælde af et uheld og for at minimere risikoen for uheld.

### Egenkontrol

- Brug af sprøjtemidler registreres (Sprøjtejournal)
- Der overvåges ved gyllepumpning
- Der udføres 5 beholderkontrol.
- Der føres logbog over gylletanke.
- Kontrol med gødningsmængder, gødningsanvendelse, antal dyr etc. udføres efter gældende lovkrav (gødningsregnskab og husdyrindberetning) og kontrolleres af Landbrugsstyrelsen. Anvendelse og udarbejdelse af mark-/gødningsplaner er et af hovedpunkterne i BAT-kravene. Det opfyldes til fulde. Det er et styringsredskab der sikrer, at afgrøderne gødes efter behov, at gødning tilføres markerne når vejret tillader det så næringsstofudledningen til det omgivende miljø minimeres.

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle uhensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes.

Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet.

## Væsentlige virkninger fra reststoffer, affaldsproduktionen, samt ved brugen af naturressourcer.

### Grundvand

Husdyrbruget ligger ikke i et område for særlig drikkevandsinteresse, og ikke indenfor boringsnære beskyttelsesområder, nitratfølsomt indvindingsområde, eller sprøjtemiddelfølsomme indvindingsområde

Der er to boringer på husdyrbruget, DGU nr. 74.1182 og DGU nr. 74.645, samt en markvandsboring DGU nr. 97.876.

Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.

Ud fra ovenstående vurderes det at den påtænkte driftsændring ikke vil have indvirkning på grundvandet.

### Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Opbevaring af reststoffer skal ske på en forsvarlig måde, så der ikke er risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

### *Olie*

På ejendommen anvendes der olie, i form af dieselolie og smøreolie. Dieselolie anvendes til landbrugsmaskinerne i forbindelse med markarbejdet. Dieselolien opbevares i maskinhuset (jf. figur 5) i en overjordisk tank på 2.500 liter fra 2015. Tanken er placeret på fast bund uden afløb. Tanken er forsynet med en overfyldningsalarm, for at undgå en evt. jordforurening ved påfyldning af tankene. Spildolie opbevares ligeledes i maskinhuset. Olieaffald afleveres på den kommunale modtagestation eller afhentes af godkendt firma og for nuværende er det Danish Agro.

### *Kemikalier og pesticider*

På ejendommen anvendes der kemikalier hovedsagligt i form af rengøringsmidler til malkeanlægget. Det er minimalt hvad der anvendes af rengøringsmidler.

Nødvendige rengøringsmidler /kemikalier bruges op i ejendommens drift, hvorved der normalt ikke er kemikalieaffald til bortskaffelse. Hvis reglerne ændres så et kemikalie, der tidligere har været benyttet på ejendommen, bliver ulovligt at bruge, bortskaffes eventuelle rester hurtigst muligt til Kommunal Modtagestation.

### *Medicin*

Medicinen opbevares i et køleskab i malkestald. Eventuelle medicinrester returneres til dyrlæge eller apotek. Det er dog sjældent at det sker, da alt det indkøbte opbruges. Skarpe og spidse genstande opbevares i lukket beholder i stalden, og afleveres til dyrlæge eller på kommunal genbrugsstation.

### **Vurdering**

Det vurderes at reststoffer opbevares og håndteres miljømæssigt forsvarligt på ejendommen.

### **Affald**

Husdyrbruget er omfattet af kommunens til enhver tid gældende Regulativ for Erhvervsaffald, og er dermed forpligtet til at kildesortere og bortskaffe alt erhvervsaffald i henhold til denne og den til enhver tid gældende Affaldsbekendtgørelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet tilstræbes opbevaret og bortskaffet i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Varde Kommune.

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i maskinhuset, og som afleveres på den kommunale modtagestation løbende.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicenum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.



## Døde dyr

Døde dyr opbevares på fuldspalter mellem træer ved forsinkelsesbassin, jf. placeringen på figur 5. Placeringen af afhentningsstedet ligger ugeneret i forhold til nabobeboelser og forbipasserende. Døde dyr tilmeldes til afhentning af DAKA senest 24 timer efter dødsfaldet er konstateret.

Det vurderes, at husdyrbruget efterlever Bekendtgørelse nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr.

## Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding. Kølevand fra nedkøling af mælk i mælketank genbruges til drikkevand til køerne og til vask af malkestald, for at minimere energiforbrug.

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

## Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie. Elforbruget anvendes hovedsagligt til malkning og belysning. Energiforbruget begrænses ved at have naturligt ventilerede stalde. Vacumpumpe er frekvensstyret. Endvidere er der installeret varmegenindvinding i forbindelse med mælkekøling og varmen bruges til at opvarme brugsvand i driftsbygning.

Til opvarmning af stuehus anvendes der jordvarme.

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlig følger virkninger for miljøet på baggrund heraf.

## Klima

Klimapåvirkninger søges begrænset ved at holde fokus på energiforbrug og transporter så CO<sub>2</sub>-belastningen minimeres så vidt muligt. Dette er beskrevet i foregående afsnit vedr. "Energi" med diverse tiltag.

## BAT (ammoniak)

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Projektets BAT-emissionsniveau er beregnet i *Husdyrgodkendelse.dk*. BAT-emissionskravet er overholdt.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	3381	329	3710
Faktisk emission (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	3381	329	3710
Forskel (kg NH <sub>3</sub> -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

**Tabel. 10 BAT-beregning**

Forudsætning for BAT beregning fremgår af tabel 11.

Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH <sub>3</sub> -N / (m <sup>2</sup> · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH <sub>3</sub> -N / (m <sup>2</sup> · år)) <sup>c</sup>
1	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
2	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) <sup>a</sup>	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
2	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Stald 3	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
4	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
5	Alle kvæg; Dybstrøelse <sup>a</sup>	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

<sup>a</sup> BAT-kravet for flexgruppen fastsættes ud fra det dyretype og staldsystem med det højeste relative reduktionskrav og det dyretype og staldsystem med den højeste ammoniakemissionsfaktor.

<sup>c</sup> BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsat vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

**Tabel 3. Forudsætninger for BAT-beregning**

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt.

## Alternative løsninger

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. En mindre udbygning af anlægget til kvæg, giver en optimal udnyttelse af det resterende anlæg. Der er med bistand fra bygningskonsulent set på muligheder vedr. placering af nye stald. For at opnå en optimal placering i forhold til optimal tilknytning til eksisterende byggeri.

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

## Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgt væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspejlet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.